

BİR KİTAP BİR YORUM: ALAMUT KALESİ

Erşat AKYAZILI
Maden Mühendisi

Wladimir Bartol
1903 yılında Trieste civarında küçük bir Sloven şehrinde dünyaya geldi. Bartol, Fransız kültürü almış olan anne ve babasının etkisiyle, yirmili yıllarda sorbon'da eğitim gördü. Yüksek öğreniminin büyük kısmını, anayurdunun başkenti olan Ljubiana şehrinde tamamladı. Öğrenim gördüğü dallar: Felsefe, psikoloji, biyoloji, dinler tarihi. Bartol, savaş yıllarında işgalci Alman ve İtalyan faşistlerine karşı yurt savunmasında mücadele etti. 1960 yılında Yugoslavya Yazarlar Birliği başkanlığına seçildi. 1967 yılında öldü.

ALAMUT KALESİ Wladimir BARTOL ilk eseridir ve 1938 yılında yazarın ana dili olan Slovence ile yazılmıştır. Kitap 2. Dünya Savaşı'nın koşullarında umduğu ilgiyi bulamadı. Kimi zaman tehlikeli bulunarak gizli satıldı. BARTOL, 1956 yılında Alamut'u bir kez daha yayınladı. Kitap, BARTOL'un 1960 yılında Yugoslavya Yazarlar Birliği başkanlığına seçilmesinden sonra hak ettiği itibara kavuştu. Ancak 1967 yılındaki ölümüne kadar bir daha yayımlanamadı; Kitap BARTOL'un baş eseri olarak kabul edilmesine rağmen, sadece 1980 ve 1984 yıllarında iki baskı yapabildi.

"Hasan Sabbah'ın Alamut Kalesi'nin, cennet bahçelerinin ve fedailerinin tarihi romanı 'Hıristiyanların zaman ölçüsü ile 1092 yılının ilk baharında hatırı sayılır büyüklükte bir kervan, Semerkant'tan başlayarak Buhara üzerinden Horasan'ın kuzeyindeki Elbruz platosuna dek uzanan, bir zamanlar muzaffer orduların kullandığı eski yolun üzerinde ağır ağır ilerliyordu. Karların erimeye başlamasıyla birlikte Buhara'dan ayrılan kervan haftalardır yollardaydı...' 'Avni oğlum, Tahir'in torunu! ' demişti ona. 'Doğruca Demavend Dağı'na giden yolu tut. Rey'e ulaşınca Şahrud Irmağı'na giden yolu sor. Irmağın kaynağı sarp bir vadide bulunmaktadır; oraya çık. Büyük bir kale göreceksin: Bu yerin ismi Alamut kalesidir, yani 'kartal yuvası'..."

Kitabın arka sayfasında yazan tanıtım paragrafı böyle söylüyor. Kitap Hasan Sabbah'ı, İsmailiye tarikatını ve bir dönemi anlatmaktadır. Tam adıyla Hasan bin Ali bin Muhammed bin Cafer bin Hüseyin bin Sabbah el-Hamari, Yemen taraflarından İran'a göçetmiş şii bir ailenin çocuğuydu. Genç yaşta şiiğin uç inançlarından olan ve Muhammed'in torunu İmam Caferi-Sadık'ın oğlu İsmail'i "imam" kabul eden İsmailiye mezhebini benimsedi. Sıkı bir eğitim gördü. İsmaili inançlarını yaymak için

Şam'dan Horasan'a kadar defalarca gidip geldi. 1091'de Batı İran'da, Hazar Denizi yakınlarındaki Alamut Kalesi'ni ele geçirdi ve ölümüne kadar 33 yıl boyunca buranın hakimi oldu. Kale gücünü Moğollar tarafından 1256 yılında yıkılana kadar korudu.

Hasan Sabbah, Alamut Kalesini ele geçirdikten sonra burada bir düzen kurar. Yirmi yaşına gelmiş gençler arasından sağlıklı, cesur ve ruhsal bakımdan kendisine (Şeyh) bağlanabilecek durumda olanlar Alamut'a getirilir. Gençlere bir süre Hasan Sabbah'ın cennetiyle ilgili efsaneler anlatılır ve cennetin anahtarının Şeyh'in kendi elinde olduğuna inandırılırlar. Daha sonra Tarikatın önde gelenlerinden biri tarafından tek tek Şeyh'in huzuruna çıkartılarak törenle tarikata kabul edilirler. Sabbah'ın ayaklarına kapanan genç "fedai adayı" olur.

Hasan Sabbah, çok iyi birer savaşçı olarak yetiştirdiği genç müritlerini haşhaşın uyuşturucu etkisiyle aldatır ve müthiş birer suikastçı olarak kullanır. Bu nedenle Tarikat "Haşhaşiler" olarak da adlandırılır. İngilizce'de suikast anlamına gelen 'assassination' sözcüğünün buradan geldiği belirtilmektedir. Tarihte fedailerin suikastlerinden kimsenin kurtulamadığı söylenir.

Wladimir BARTOL'un Alamut Kalesi müthiş bir siyaset felsefesi, psikoloji, sosyoloji ve tarih içermektedir. Ancak bu kitabı okumadan önce, kitaba alt yapı sunacak olan Amin Maalouf'un "Semerkant" adlı romanının okunması yararlı olur. Aynı tarihsel kesiti, aynı kişilerin yaşamını (Hasan Sabbah, Nizamül-Mülk ve Ömer Hayyam) konu alan Semerkant'la Alamut Kalesi kimi bilgiler açısından birbirleriyle çelişse de, birbirlerine zemin hazırlayan, bir birlerini tamamlayan iki kitap. Ancak Alamut Kalesinin tadı, derinliği, felsefesi doyulmaz nitelikte...

